Sfîntul Vasile cel Mare şi revalorizarea literaturii antichităţii păgîne: *Omilia către tineri*

Ovidiu POP-BRÂNCUŞ

Le curriculum personnel, la vie, l'éducation solide et sa vaste culture, on a posé l'empreinte sur toute l'activité et sur l'oeuvre écrite de Saint Basile. Ainsi s'explique même son effort de sauver le trésor de la culture classique. Saint Basile se propose de le récupérer sélectivement, s'appuyant sur le critère de la moralité, de la valeur soteriologique et du dogme chrétien.
Le but de cet opuscule est aussi, comme partout chez Saint Basile, l'éducation, l'édification. Ce rapprochement aux oeuvres du passé est conçu comme un exercice, comme un antraînement avant d'aborder plus facilement et de comprendre plus profondément Les Saints Livres et le dogme chrétien.
Ainsi, outrepassant la kalokagathía, axée sur le physique et l'intellect, à fin d'avoir succès dans cette vie, on arrive à la teleiótes, l'achèvement ayant dans le centre et s'appuyant sur l'édification spirituelle, avec l'espérance d'atteindre la théosis et la vie éternelle.

La trei secole după Hristos, Sfîntul Vasile cel Mare, de la a cărui plecare la cele veşnice (în anul 379) s-au împlinit de curînd 1630 de ani, aduce într-una din operele sale paradigmatice, *Către tineri, ori despre felul în care putem trage folos din operele scriitorilor din vechime*[1] o contribuţie esenţială în domeniul educaţiei – pune piatra de temelie a reconcilierii dintre vechea cultură, clasică, aflată la apusul ei, şi cea creştină, în plin avînt, trasînd limitele între care se poate vorbi de compatibilitate.

Motivaţia acestei atitudini deschise o aflăm, pe de o parte în evoluţia obiectivă (istorică) a creştinismului însuşi, cît şi a doctrinei creştine, cu expresia ei în continuă evoluţie de la limbajul direct şi simplu – numit la un moment dat depreciativ *sermo piscatorius* „limbaj de pescari" [2] – al începuturilor, la discursul amplu şi elaborat al perioadei de aur[3] a literaturii creştine.

[1] Saint Basile, *Aux jeunes gens sur la manière de tirer profit des lettres helleniques*, text établi et traduit par l'abbé Fernand Boulenger, Les belles letters, 1935 (Collection des Universités de France, L'Association Guillaume Budé). S-a lucrat pe această ediţie. Traducerile îmi aparţin.

[2] În acest sens va spune Fericitul Augustin despre limbajul creştinilor, simplu dar criptic uneori pentru neiniţiaţi: *habent linguam suam qua utantur* „[creştinii] au limba lor de care să se folosească".

[3] Perioada de aur: din 313 (Edictul de la Mediolanum) pînă în 461 (moartea papei Leon cel Mare), în date convenţionale.

BDD-A150 © 2011 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:54:29 UTC)

Cu toate că nu *cuvintele învățate din înțelepciunea omenească*[4] sînt determinante, ci harul care se revarsă de la Dumnezeu în cuvintele despre Hristos, iar

„Cei ce se găsesc în afara cuvîntului adevărului numesc predica Evangheliei nebunie[5]*, disprețuind simplitatea vorbirii care se găseşte în Scripturi”*[6], a cărei propovăduire se putea face *în cuvinte mărunte şi vrednice de dispreț*, totuşi, pentru a birui duşmanul cu propriile-i arme, s-au adoptat o limbă şi un stil mai elevate, cu vasta panoplie a procedeelor retorice împămîntenite în cultura vremii, căci scriitorii creştini nu veneau pe un teren pustiu din acest punct de vedere. Fenomenul este limpede explicat de I.G. Coman:

„Literatura păgînă era în decădere, dar ea era încă cultivată în înaltele şcoli păgîne de la Atena, Alexandria, Antiohia, Constantinopol etc., şi unde unii dintre Părinții perioadei a doua îşi făcuseră studiile şi învățaseră să cunoască piscurile gîndirii şi artei literare elenice de la Homer şi Eschil la Platon şi Aristotel, la Plutarh şi Plotin. Tinerii studenți creştini sau viitori creştini, cînd ajungeau la vîrsta şi în rostul bisericesc, care-i îndemnau sau îi obligau să scrie, nu puteau uita lecțiile de filosofie sau artă literară audiate şi, în chip firesc, se simțeau împinşi să îmbrace în haină frumoasă doctrina, simțirea şi istoria creştină.

Ridicarea continuă a nivelului literaturii patristice era, deci, sub raport formal, rezultatul contactului cu producțiile literare ale clasicismului greco-latin. Literatura patristică era fiica literaturilor greacă şi latină sub raportul limbii. Dar credința, viața şi doctrina patristică ofereau un conținut nou sau aproape total nou, pe care mediul sau mediile păgîne nu le acceptau, sau le suportau greu. Trebuia ca medicamentul amar al învățăturii soteriologice creştine să fie administrat păgînilor într-un pahar uns cu miere, zic Sf. Părinți. Spiritul misionar al perioadei a II-a trebuia să folosească din plin o limbă frumoasă şi o cultură înaltă. ...”[7], iar *„ ... [scriitorii creştini] intrau sau pretindeau că intră în competiție cu literatura păgînă. Se cunoaşte manifestul literar al Sf. Grigorie de Nazianz şi visul de ciceroman al lui Ieronim. Se ştie cît de mult Liberiu aprecia scrisul Sf. Vasile cel Mare...”*[8].

În urma libertății dobîndite prin Edictul de la Mediolanum, intensificarea efortului misionar – catehetic în rîndul populației încă păgîne din cadrul Imperiului şi chiar din afara lui a impus ridicarea confruntării cu vechea lume la un nivel superior calitativ. Dialogul de la egal la egal cu elita culturală şi politică a societății din acea vreme a impus preluarea mijloacelor din panoplia de care dispunea aceasta în domeniul discursului retoric. Dincolo de faptul că această cunoaştere şi însuşire a vechii culturi devine o armă utilă tocmai în combaterea aspectelor ei incompatibile cu creştinismul, ea poate constitui un cîmp de „antrenament” în vederea abordării cu succes a învățăturii creştine. Clement Alexandrinul spune în acest sens faptul că filozofia păgînă

---

[4] I Corinteni, II, 4 - 6 şi 13.

[5] I Corinteni, I, 21.

[6] Sf. Vasile cel Mare, *Comentarii la Psalmi*, traducere de Pr. Dr. Ol. N. Căciulă, Editura Librăriei Teologice, Bucureşti., 1939, Psalmul XLIV, p. 213.

[7] I. G. Coman, *Patrologie*, EIBMBOR, Bucureşti, 1984 vol. III, p. 22-23.

[8] *Ibidem*, p. 20.

BDD-A150 © 2011 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:54:29 UTC)

era „*un pedagog către Hristos*", iar Sf. Iustin va zice că toate cîte filozofii şi legislatorii le-au gîndit şi le-au spus frumos, le-au elaborat grație părții de logos aflătoare în el.[9]

Astfel, în a doua perioadă a literaturii creştine, cea de maximă dezvoltare, asistăm la o adevărată simbioză între tradiția clasică şi cea creştină, cînd operele de excepție ale scriitorilor din vechime sînt urmate ca modele formale de către scriitorii creştini, fie ei polemici, apologeți, exegeți-dogmatici, cateheți, pentru a putea exprima într-un mod cît mai convingător şi atractiv învățătura Bisericii.

Pe de altă parte, în plan personal, „*Sf. Vasile şi-a însuşit o variată şi bogată cultură profană în diversele şcoli ale vremii şi sub dascăli renumiți ca Libaniu la Constantinopol, ca Proheresiu şi Themistiu la Atena etc., dar şi prin întinse lecturi, contacte cu personalități diverse, călătorii, polemici, corespondență etc. Cultura sa reflectă o puternică formație filozofică şi retorică. Cultura creştină făcută paralel şi ulterior nu a închistat sau anulat pe cea precedentă, ci s-a adăugat acesteia, [nu] fără să o fi supus în prealabil exigențelor proprii, ci făcîndu-şi din ea un instrument logic de manevrare a cunoştințelor şi doctrinei sale, procedînd ca albina care culege nectarul nu din toate florile, metodă pe care Sfîntul Vasile o recomandă nepoților săi, în cunoscutul tratat Către tineri, asupra modului de a folosi lectura autorilor profani."*[10]

Dacă operele didactice de pînă acum priveau anumite domenii practice ale vieții de zi cu zi[11] ori, cele pedagogice[12], se adresau mai cu seamă educatorilor, acest opuscul al Sfîntului Vasile cel Mare este dedicat, de astă dată, tocmai tinerilor ce trebuie educați. Tradiția spune că această compoziție viza în mod special sau chiar exclusiv pe nepoții nevîrstnici ai autorului, fiind de fapt rodul convorbirilor purtate cu aceştia, al preocupării sale pentru devenirea, rostul lor în această viață. Faptul este admisibil dar, prin caracterul general al învățăturilor şi sfaturilor propuse, prin compoziția atent structurată şi documentarea ireproşabilă, este limpede că țelul era mult mai profund, depăşind limitele unui simplu rezumat al unor discuții ori îndrumar pentru uzul restrîns al rudelor autorului. Dacă facem referire la căldura degajată, la patosul pledoariei, le putem motiva prin dragostea creştinească, căreia Sfîntul Vasile cel Mare i-a dat glas în întreaga sa operă şi activitate, față de toți fiii săi duhovniceşti, față de toți creştinii.

De aceea, avînd în vedere atît contextul general al vieții culturale şi mai cu seamă religioase, cît şi *curriculum*-ul personal, dotarea şi pregătirea intelectuală, apoi cultura, chiar *éxothen* „de afară", după cum s-a arătat mai sus, deosebite ale autorului, opera *Către tineri* trebuie receptată ca un mic tratat didactic dedicat unei întregi generații, cu alte cuvinte tuturor tinerilor cu mintea deschisă nu numai pentru primirea învățăturii creştine, ci şi spre însuşirea tezaurului cultural al omenirii.

---

[9] Sf. Iustin, *Stromate*, I, 5, 28, 3; Sf. Iustin Martirul şi Filosoful, *Apol.*, II, 10,2, apud I.G.Coman, *Patrologie*, EIBMBOR, Bucureşti, 1984, vol. I, p. 39.

[10] I.G. Coman, *Personalitatea Sfîntului Vasile cel Mare, profil istoric şi spiritual (330-379)*, în *Sf. Vasile cel Mare* , volum colectiv, EIBMBOR, Bucureşti, 1980, p. 24-50.

[11] Hesiod, *Munci şi zile.*

[12] Plutarh, *Despre educarea copiilor*.

BDD-A150 © 2011 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:54:29 UTC)

Vorbind despre acest tezaur redescoperit, mai cu seamă literar, se includ cu multă clarviziune şi simţ al valorii, dar şi curaj pentru acea vreme dominată de tradiţia rigoristă[13], opere ale antichităţii precreştine, căci ni se propune o reconciliere a lumii vechi, prin ceea ce avea ea bun şi viabil, cu lumea nouă a creştinismului triumfător. Este desigur vorba nu de o preluare în bloc a moştenirii culturale, ci de o revalorizare critică şi selectivă, după criteriul moralităţii, al adevărului şi utilităţii „*primind din ale lor cît este folositor*"[14].

În acest sens, sprijinindu-se pe îndelungata sa experienţă şi pe vasta sa cultură, atît religioasă cît şi laică, Sfîntul Vasile cel Mare, ca un adevărat învăţător şi părinte, doreşte a veni în sprijinul tinerilor. Toate ale lumii acesteia sînt trecătoare[15] şi nu pot constitui scopul existenţei noastre, decît în măsura în care ne pregătesc pentru trecerea în adevărata viaţă, cea de după moarte. Tot astfel, dincolo de bunurile strict materiale, nici cunoaşterea ori studierea intensă a operelor scriitorilor din vechime nu trebuie să fie decît un mijloc, un instrument pentru atingerea scopului final. Ele sînt ca un exerciţiu pregătitor în vederea luptei ce ne aşteaptă:

„Prin urmare, trebuie să socotim că înaintea noastră se află o luptă, cea mai mare dintre toate, în vederea căreia trebuie să facem totul şi să muncim cu tărie pentru pregătirea ei şi să luăm contact cu poeţi şi prozatori şi retori şi toţi oamenii, fapt din care va rezulta un sprijin pentru îngrijirea sufletului.[16]

Sfîntul Vasile foloseşte cultura şi ştiinţa profană ca pe nişte sisteme de verosimilitate, care ajută la aderarea învăţăturii adevărului divin[17]. Metoda este aplicată la modul practic în toată opera vasiliană, începînd cu cele nouă *Omilii la Hexaemeron,* apoi în tratatul *Despre Sfîntul Duh*, şi expusă teoretic în acest mic tratat adresat tinerilor, avut în vedere de noi.

Dacă, în genaral, putem identifica o atitudine condescendentă, un dispreţ blînd îngăduitor faţă de preocupările (cu măsură) de natură materială ale lumii acesteia[18], faţă de trup:

„La fel, de bună seamă, nici în privinţa celorlalte să nu ne îngrijim mai mult decît este nevoie, să nu ne ocupăm de trup mai mult decît este bine pentru suflet.[19]*,*

---

[13] Adepţii tradiţiei rigoriste (Tertulian, Taţian etc.) şi chiar Macrina, sora Sfîntului Vasile, excludeau, în numele credinţei, orice contact cu cultura profană, iar pe de altă parte, la nivelul autorităţii statale, împăratul Iulian Apostatul decretase interdicţia creştinilor de a frecventa şcolile laice. Cf. I Corint., I, 20: *Au n-a dovedit Dumnezeu nebună înţelepciunea lumii acesteia?*, etc.

[14] Sf. Vasile, *op. cit.*, cap.I, p. 41. Este vorba, desigur, despre criteriul soteriologic al utilităţii aplicat operelor literare, în cazul de faţă.

[15] I Corint., VII, 31: *Căci chipul lumii acesteia trece.*

[16] Sf. Vasile, *op. cit.*, cap. II, p. 43.

[17] St. Giet, *Introduction* la *Basile de Césarée, Homélies sur l'Hexaéméron*, în „Sources Chrétiennes", nr. 26, Paris, 1949, p. 44-45, apud I.G.Coman, *Personalitatea Sfîntului Vasile cel Mare, profil istoric şi spiritual (330-379),* în *Sf. Vasile cel Mare* , volum colectiv, EIBMBOR, Bucureşti, 1980, p. 41.

[18] Sf. Vasile, *op. cit.*, cap. II, p. 42 şi cap. IX, p. 55 etc.

[19] *Ibidem,* cap. IX, p. 55.

BDD-A150 © 2011 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:54:29 UTC)

tonul se aprinde persuasiv, cînd se are în vedere efortul de zidire duhovnicească, de desăvîrşire morală şi spiritual-intelectuală, contrapus unei vieţi trăite la întîmplare, lipsite de orizont, lipsite de un ţel călăuzitor:

„De bună seamă, nu e posibil să existe un scop al muncii meşterilor şi să nu existe un ţel al vieţii omeneşti, spre care privind neabătut trebuie să le facă şi să le spună pe toate cel care nu are de gînd să fie în toate asemenea necuvîntătoarelor, ori am merge astfel la întîmplare cu cele mai nesigure corăbii, neavînd nici un gînd statornic pentru cîrmuirea sufletului, purtaţi la nimereală încolo şi încoace de-a lungul vieţii."[20]

Astfel, studiul literaturii profane trebuie văzut ca o treaptă, un cîmp de antrenament în vederea abordării cu succes a înaltei şi mîntuitoarei învăţături creştine, căci înţelegerea profundă şi corectă a Scripturii presupune o minte ascuţită, pe care o poate oferi studiul producţiilor de frunte ale culturii clasice:

„...după ce am primit întîia iniţiere prin cele profane, abia atunci vom pricepe învăţăturile sfinte şi tainice. Şi, după cum am fost obişnuiţi să privim soarele în apă, tot astfel ne vom arunca privirile spre lumina însăşi."[21]

Tot din această direcţie poate veni şi modelul expresiei formale cizelate de retori pînă la maxima expresivitate. Învăţătura *din afară*, *id est* retorica, este utilă în privinţa artei cuvîntului, a înfrumuseţării discursului, precum este podoaba verde a pomilor pe care-i apreciem însă, în primul rînd, pentru roadele lor[22]. Iar sub aspectul conţinutului, multe opere din vechime pot conţine şi oferi exemple de înaltă ţinută morală, modele de comportament interuman şi angajare în viaţa cetăţii, în societate, pentru omul, cetăţeanul desăvîrşit, *téleios polítes*. Şi Sfîntul Părinte ne oferă în acest sens exemplele înţelepţilor Vechiului Testament: Moise, cel deprins cu învăţăturile Egiptului, şi Daniel, cel învăţat în ştiinţa Babilonului.

În conformitate cu principiul enunţat, Sfîntul Vasile îndeamnă tinerii să se apropie cu discernămînt de creaţiile literare (poetice, retorice, filosofice ori istorice), luînd din ele ceea ce este bun, precum culeg albinele polenul numai din anumite flori[23], şi respingînd ceea ce este rău, după cum Odiseu a rezistat cîntecului înşelător al sirenelor[24].

Din tezaurul literaturii clasice, Hesiod şi Homer oferă, cu puţine excepţii, destule exemple de laudă a virtuţii, prilejuri de înălţare spirituală şi morală. Sînt amintiţi apoi, din rîndul poeţilor: Solon, Théognis, Pródikos din Keos, Archiloch, Euripide. Apare şi Plutarch. Filosofii recomandaţi sînt: Pytagóra, Scrate, Euklid, Platon, Diogene. Pentru cultura, înţelepciunea şi înalta lor ţinută morală, sînt numiţi chiar oameni politici precum: Perikle, Alexandru Macedon, Darius şi, după cum am văzut mai sus, Moise şi David.

De numele acestea se leagă opere literare ori filosofice, uneori adevărate monumente ale gîndirii şi simţirii general umane, putînd oferi paradigme ale unei

[20] *Ibidem*, cap. VIII, p. 52.
[21] *Ibidem*, cap. II, p. 43.
[22] *Ibidem*, cap. III, p. 44.
[23] *Ibidem*, cap. IV, p. 46.
[24] *Ibidem*, cap. IV, p. 44.

BDD-A150 © 2011 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:54:29 UTC)

cugetări profunde, ale unui comportament de înaltă ţinută morală, dar şi modele de expresie prin desăvîrşirea lor formală.

În acest dialog iniţiat cu cultura antică, esenţial se dovedeşte a fi discernămîntul tinerilor discipoli, cît şi al „învăţătorilor", în a selecta acele opere, ori măcar părţi ale lor, purtătoare ale unui mesaj de înaltă moralitate şi adevăr, concomitent cu ignorarea celor indecente, nocive şi neadevărate:

„Astfel, vom primi acele opere care sînt temelii ale binelui. Şi, de vreme ce faptele vrednice ale vechilor bărbaţi s-au păstrat, fie prin înlănţuirea amintirii pînă la noi, fie păzite în operele poeţilor ori prozatorilor, să nu ne lipsim de folosul cuprins în ele."[25]

Dacă privim micul tratat vasilian „*Către tineri"* în paralel cu cel similar al lui Plutarh „*Despre educarea copiilor*"[26], constatăm o viziune total diferită în abordarea fenomenului pedagogic, derivată din idealul educaţional deosebit, din premisele şi scopul final avute în vedere, ce-şi pun amprenta asupra strategiei, a demersului preconizat pentru atingerea acestui ideal.

Plutarh este purtătorul de cuvînt al unei „ideologii oficiale" proprii unei lumi aflate la zenit cîndva, cu veacuri în urmă, iar acum la apusul ei, şi întregul eşafodaj elaborat de scriitorul antic trebuie privit prin prisma acelui ideal de perfecţiune umană exprimat de conceptul kalokagathiei[27], al desăvîrşirii fizice şi spirituale. De aici atenţia acordată premiselor demersului educativ, adică moştenirii genetice, originii sociale şi apartenenţei etnice, temelie şi condiţie determinantă a dezvoltării viitorului om al cetăţii *„polítēs"*, cetăţean capabil a se implica „*politeúein"* în viaţa cetăţii. Acestea şi încă altele se află la originea unor discriminări, pe care Plutarh, în spiritul epocii pe care o reprezintă şi al cărei produs totodată este, le constată şi le admite, ajungînd chiar la accente xenofobe şi rasiste în tratarea diferenţiată, ori mai degrabă excluderea unor întregi categorii de copii. Prin urmare, această educaţie se adresează aproape exclusiv tinerilor *de bine,* vizează formarea viitorilor conducători ai cetăţii. Această întîietate o poate asigura cuvîntul rostit şi scris, de unde importanţa acordată retoricii, artei cuvîntului.

Cu totul alta este viziunea pe care ne-o oferă Sfîntul Vasile cel Mare, căci ţelul ultim nu este dobîndirea întîietăţii, a succesului social ori material în cursul acestei vieţi trecătoare, ci pregătirea pentru dobîndirea celeilalte, veşnice şi adevărate. Din acest punct de vedere, în mod esenţial deosebit de al celor din vechime, trecerea noastră prin această lume capătă cu totul alte coordonate. Devenirea noastră ca oameni trebuie să fie marcată de efortul de desăvîrşire spirituală, pentru atingerea acelui înalt ţel, *télos*, despre care ne vorbeşte învăţătura mîntuitoare a Bisericii. Dar pentru a deveni desăvîrşit, împlinit, *téleios*, omul trebuie să trăiască acum, în această viaţă, în bună armonie cu aproapele, să-l cunoască, să cunoască *înţelepciunea lumii acesteia* – chiar şi

[25] *Ibidem*, cap. IX, p. 50.

[26] Plutarh (46 – 127 p.Chr.), *Despre educarea copiilor*.

[27] Termenul este compus, exprimînd îmbinarea în aceeaşi persoană a calităţilor fizice cu cele intelectual-morale, idealul educaţional al anticilor, redat de romani în dictonul *mens sana in corpore sano*.

BDD-A150 © 2011 Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:54:29 UTC)

pentru a o combate –, doar ca pe un pas necesar şi util în demersul său de zidire, de autodesăvîrşire duhovnicească.

Însuşirea tezaurului culturii clasice trebuie să se facă selectiv, avînd în vedere trei criterii esențiale: cel moral, privitor la promovarea moralității în aceste opere, apoi cel soteriologic, vizînd folosul oferit de aceste scrieri pentru dobîndirea mîntuirii în viața de apoi şi, în sfîrşit, cel dogmatic creştin, prin asigurarea unei mai profunde înțelegeri a învățăturilor creştine.[28]

Bibliografie

Coman, I. G., *Patrologie*, vol. III, EIBMBOR, Bucureşti, 1984

Coman, I. G., *Personalitatea Sfîntului Vasile cel Mare, profil istoric şi spiritual (330-379)*, în *Sf. Vasile cel Mare* , volum colectiv, EIBMBOR, Bucureşti, 1980

Pavel, Constantin C., *Atitudinea Sf. Vasile cel Mare față de cultura şi filozofia antică*, în *Sfîntul Vasile cel Mare, închinare la 1600 de ani...*, volum colectiv, EIBMBOR, Bucureşti, 1980

St. Giet, *Introduction* la *Basile de Césarée, Homélies sur l'Hexaéméron*, în „Sources Chrétiennes", nr. 26, Paris, 1949, pp. 44-45, apud I.G.Coman, *Personalitatea Sfîntului Vasile cel Mare, profil istoric şi spiritual (330-379)*, în *Sf. Vasile cel Mare* , volum colectiv, EIBMBOR, Bucureşti, 1980, p.41.

Vasile cel Mare, *Comentarii la Psalmi*, traducere de Pr. Dr. Ol. N. Căciulă, Ed. Librăriei Teologice, Bucureşti, 1939

Saint Basile, *Aux jeunes gens sur la manière de tirer profit des lettres helleniques*, text établi et traduit par l'abbé Fernand Boulenger, Les belles letters, 1935

[28] Constantin C. Pavel, *Atitudinea Sf. Vasile cel Mare față de cultura şi filozofia antică*, în *Sfîntul Vasile cel Mare, închinare la 1600 de ani...*, volum colectiv, EIBMBOR, Bucureşti, 1980, p. 328.

BDD-A150 © 2011 Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:54:29 UTC)